

Informe sobre el procés de preinscripció i
matriculació als centres d'educació Infantil,
Primària i Secundària Obligatòria

Elaborat pels membres del CEM que han format part de les
comissions d'escolarització de la ciutat de Barcelona

Presentat a la Comissió Permanent (11.06.98)

ÍNDIX

I	INTRODUCCIÓ	1
II	CONSIDERACIONS SOBRE EL PROCÉS DE PREINSCRIPCIÓ I MATRICULACIÓ. Curs 1998-99	4
	1. Aspectes de caràcter general	4
	2. Les comissions d'escolarització i l'especificitat de la ciutat de Barcelona	5
	3. Qüestions relacionades amb el procediment i seguiment del procés	6
III	PROPOSTES	10

Informe sobre el procés de preinscripció i matriculació de l'alumnat als centres d'educació Infantil, Primària i Secundària Obligatòria elaborat pels membres del CEM que han format part de les Comissions d'escolarització de la ciutat de Barcelona.

juny 1998

I. INTRODUCCIÓ

Durant aquests últims anys el CEM ha fet un seguiment directe i actiu del procés de preinscripció per l'accés de l'alumnat als centres docents sostinguts amb fons públics.

Aquesta participació s'ha portat a terme de diverses formes, entre d'elles, cal recordar: elaboració d'informes sobre el procés de l'any passat, propostes de canvi de la normativa per tal d'adequar-la a l'especificitat de la ciutat de Barcelona i millorar-n'hi alguns aspectes. L'aportació fonamental, però, s'ha fet a través de les comissions d'escolarització on hi han participat membres del Consell Escolar Municipal representants del sector de pares i mares procedents tant de les Federacions com dels Consells Escolars dels Districtes.

Les valoracions no massa satisfactòries del procés de preinscripció de l'any passat, així com les propostes per millorar el procediment es van recollir a l'Informe del mes de juny de 1997.

La Comissió de Mapa Escolar, Matriculació i Seguiment de l'Aplicació de la Reforma (MEMSAR) del CEM, al mes de gener de 1998, també, va fer un dictamen sobre la proposta de Resolució de la normativa de preinscripció i matriculació als centres docents sostinguts per fons públics.

El dictamen valorava positivament alguns canvis previstos en la normativa, per exemple: organitzar períodes diferents de preinscripció segons tipus d'ensenyament, eliminar amb caràcter general la presentació del certificat d'empadronament...; i reincidia en demanar modificacions per tal de reconèixer l'especificitat de Barcelona (no sols per les seves dimensions sinó, especialment, per l'Acord Institucional signat per les dues Administracions). Entre les propostes reiteratives cal destacar :

** l'accés directe (sense necessitat de fer la preinscripció) de l'alumnat dels centres de Primària públics als Instituts vinculats per tal de donar-los-hi les mateixes facilitats que tenen les famílies en el sector privat concertat quan continuen en el mateix centre.

** el reconeixement de l'especificitat de la ciutat de Barcelona quant a l'organització i funcionament del procés de preinscripció.

El punt 5 del dictamen feia la següent proposta en relació a aquest aspecte:

" Punt 5: L'ORGANITZACIÓ ESPECIFICA DE LA CIUTAT DE BARCELONA EN RELACIÓ AL PROCÉS DE PREINSCRIPCIÓ I MATRICULACIÓ.

En el cas de la ciutat de Barcelona les comissions d'escolaritzacions centrals necessiten comptar amb comissions descentralitzades que assegurin un millor coneixement de les característiques específiques del territori i una relació directa amb les famílies i els centres docents.

Les Comissions d'escolarització dels districtes han d'estar estretament vinculades a les comissions de ciutat. En alguns casos han de rebre la mateixa informació de la comissió central en allò que fa referència al seu districte. En altres casos ha d'actuar segons les tasques encomanades i ha de respondre i donar compte a la comissió central.

Les Comissions d'escolarització dels districtes són els òrgans reguladors del procés de preinscripció i de matriculació. Les comissions de districte han de tenir la informació necessària per fer satisfactòriament les funcions d'informació, de seguiment i d'avaluació del procés.

Entre els objectius més importants que cal aconseguir en la descentralització el procés d'escolarització cal destacar els següents:

- **Assegurar una informació** el més acurada possible sobre tot el procés: l'oferta de places, les sol·licituds, els drets i deures dels centres, dels Consells Escolars, de les famílies, ...
- **Garantir el dret de la ciutadania** a optar i a donar satisfacció a les demandes d'escolarització pels seus fill i
- **Vetllar i fer el seguiment de l'aplicació correcta de la normativa i de la transparència del procés.**

La correcta gestió del procés a partir del programa informàtic és una condició indispensable que ha d'assegurar l'Administració educativa, però és insuficient per donar resposta a les qüestions plantejades més amunt.

Les funcions i les tasques de les comissions d'escolarització dels districtes

Funcions	Tasques
Informació a la ciutadania i donar suport a les comissions centrals	<ul style="list-style-type: none">a) Assegurar que tots els centres disposen dels impresos necessarisb) Donar informació sobre el mapa de les zones d'escolarització i la vinculació Primària-Secundàriac) Rebre informació de la comissió central sobre l'oferta i les sol·licituds als centres a l'inici del procésd) Rebre informació de la Comissió central sobre les sol·licituds duplicades.e) Coordinar amb la Comissió central les sol·licituds fora de terminif) Participar amb la comissió central en l'assignació als centres de l'alumnat als que no s'han pogut atendre les seves sol·licituds.g) Recollir les sol·licituds, els informes de l'EAP i d'altres que estableixi la normativa en relació a l'alumnat amb necessitats educatives especials.h) Comunicar a la Comissió central la proposta de sol·licituds de l'alumnat amb necessitats educatives especials.
Vetllar pel compliment de la Normativa	<ul style="list-style-type: none">1) Assegurar que els centres publicitin el que estableixen els articles 2.2-3.1 i 3.2, (disposar còpia o fer un mostreig per garantir l'aplicació)2) Tenir informació sobre els criteris complementaris en l'aplicació dels barems3) Disposar d'informació i actuar per tal d'evitar la concentració, en pocs centres, de l'alumnat amb situacions difícils.4) Rebre les llistes definitives de la Comissió central i enviar-les als centres5) Compartir amb la comissió central la recollida de reclamacions i enviar-ho a aquesta comissió6) Disposar de la informació sobre les resolucions de les reclamacions vinculades al districte.

Previ l'inici del procés de preinscripció, els centres han d'estar informats, de la composició i dels membres que formaran part de les Comissions de districte, així com de les tasques encomanades. "

Tenint en compte la posició expressada pel CEM en els documents anteriorment esmentades i a partir de l'experiència i del funcionament de les comissions d'escolarització d'enguany, la Permanent del CEM fa les següents consideracions:

II. CONSIDERACIONS SOBRE EL PROCÉS DE PREINSCRIPCIÓ I MATRICULACIÓ. CURS 1998-99.

1. Aspectes de caràcter general

El Consell Escolar Municipal considera que el període de la preinscripció i matriculació és com un moment important dins del procés d'escolarització dels nois i noies, especialment, a l'entrada del sistema educatiu i en els moments de canvi de nivells i de centre.

El Consell Escolar Municipal reconeix l'esforç que s'ha fet des de diverses instàncies i centres docents per tal de donar una informació rigorosa i completa a les famílies i a l'alumnat que estant afectats per aquest procés.

El Consell Escolar Municipal creu que el Departament d'Ensenyament no sols ha d'informar sobre els drets i deures de les famílies i dels centres, així com del procediment a seguir, sinó que és indispensable i té l'obligació institucional d'actuar de forma clara i contundent per donar a conèixer al conjunt de la ciutadania les característiques i les avantatges dels centres docents públics dels quals n'és el responsable i el titular.

El Consell Escolar Municipal valora positivament la implicació en el procés del conjunt dels centres docents sostinguts amb fons públics que és la garantia de la igualtat d'accés per a tothom. També vol fer esment d'algunes disfuncionalitats, numèricament poc significatives però no per això menys importants, que s'han produït per errors tècnics, irregularitats per part dels centres o de les famílies i, fins i tot, degut a actuacions fraudulentament.

El Consell Escolar Municipal considera indispensable que en els casos detectats, anteriorment senyalats, el Departament d'Ensenyament actuï de forma enèrgica i immediata aplicant les mesures i, en el seu cas, les sancions que estan previstes en la normativa vigent. També insisteix en conèixer les mesures que s'han portat a terme en relació als casos coneguts en la preinscripció de l'any passat

El Consell Escolar Municipal reconeix i valora la dedicació i la professionalitat de la presidenta i del president de cadascuna de les comissions d'escolarització de la ciutat que han facilitat el treball del conjunt dels membres de les comissions. Així mateix considera que malgrat hi hagut una millora substantiva quant a infraestructura i mitjans materials i personals, aquests recursos encara han estat insuficients per garantir la tasca de control social que ha de fer la comunitat educativa.

El Consell Escolar Municipal reclama una atenció especial i una actuació preferent per part del govern de la Generalitat cap a la ciutat de Barcelona, per tal que faci atractiva l'oferta educativa pública que és garantia de qualitat, del respecte al pluralisme i a la igualtat.

Aquesta demanda no es fa des de una posició de privilegi sinó que és l'expressió d'una gran preocupació sobre el desequilibri existent entre el sector públic (35%) i el sector privat (65%) que arriba a situacions tant incomprensibles com l'escassa i insuficient oferta pública dels districtes de L'Eixample i de Sanià-Sant Gervasi que és ridícula.

2. Les comissions d'escolarització i l'especificitat de la ciutat de Barcelona.

La Resolució del 4 de febrer de 1998, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matriculació als centres sostinguts amb fons públics, contempla a l'article 13.1, la possibilitat de que *"atesa la singularitat demogràfica del municipi de Barcelona es podrà incrementar el nombre de representants dels diversos sectors de la comissió a proposta de la delegació territorial"*. La delegada fent ús d'aquestes atribucions, en la Resolució en data 24 de febrer, amplia la composició de les comissions incorporant-hi un inspector i un representant de l'Ajuntament per cada un dels districtes a més de la

presència dels sectors previstos en la normativa de caràcter general. Paral·lelament estableix un sistema de funcionament d'aquestes comissions per tal d'assegurar l'eficàcia del treball a realitzar durant el procés.

Aquesta Resolució va ser, posteriorment, anul·lada, i modificada en data 2 de març on es creaven les dues comissions, Infantil-Primària i Secundària amb dues persones per cada sector i exclou els membres que havien d'actuar des dels districtes .

La versió oficial que es va donar sobre el canvi de la Resolució, es que hi havia hagut errors tècnics.

Tant la comissió d'escolarització d'Infantil i Primària com la de Secundària Obligatoria van acordar en la reunió de constitució (celebrada en data posterior a la que exigeix la normativa), elevar a la Delegada la petició de crear uns òrgans tècnics per districte amb una composició semblant a les comissions de ciutat, amb funcions i tasques de suport i de canal de comunicació entre les comissions, les famílies, i els centres docents, dins del seu territori.

Aquests òrgans, malauradament, es van constituir finalitzat el procés, malgrat la insistència del president i presidenta de les comissions, i per tant sense poder fer cap de les tasques que estaven anunciades en el dictamen del CEM i recollides en l'acord de les comissions d'escolarització.

La normativa continuista i la manca de decisió política per part del Departament d'Ensenyament han impedit que la ciutat de Barcelona disposi d'estructures pròpies i adequades en relació a un dels moments més importants de l'escolarització a la ciutat.

3. Qüestions relacionades amb el procediment i seguiment del procés.

- a) El dispositiu creat per la Delegació territorial per tal de revisar les dades introduïdes al disquet per part dels centres docents ha estat positiu i ha facilitat el treball posterior. Els aspectes afectats per la revisió són els relacionats amb: el nombre de places a ofertar, el nombre de grups concertats o reconeguts, la reserva de places per l'alumnat amb necessitats educatives especials, compliment de ratios

Malgrat aquest treball i l'esforç de supervisió fet des de les presidències de les comissions al llarg de procés s'han mantingut algunes situacions poc clarificades, que sense afectar el conjunt, han impedit disposar d'una informació completa i exacta (centres on han preinscrit els propis alumnes de 6è. de Primària, alumnat de parvulari de 2 anys que no va fer la preinscripció,...

Des de l'inici del procés les comissions han disposat de tota la informació a la que tenien accés la presidenta i el president d'ambdós comissions.

- b) Els criteris aplicats per la detecció de les duplicitats han millorat respecte a l'any anterior. Per tal de reduir i, en la mesura del possible, eliminar sol·licituds duplicades, cal fer una campanya d'informació dirigida a les famílies sobre el perjudicis d'aquesta pràctica, i insistir que els centres docents donin informació rigorosa a les famílies i actuïn de forma correcta.
- c) La reserva de places amb necessitats educatives especials ha d'assegurar la prioritat d'accés de l'alumnat que ho necessiti. Paral·lelament i, en la mesura del possible, cal reduir l'impacte negatiu que té sobre el conjunt del procés el gran nombre de places reservades en relació a les necessitats reals.

Es constata una vegada més, una distribució no equilibrada de les assignacions dels nens i nenes amb necessitats educatives entre el sector públic i el sector privat concertat. Aquest desajustament no es pot solucionar en el moment de la preinscripció, sinó que cal actuar en la fase prèvia. La detecció i el volum de casos que cal atendre poden ser coneguts prèviament i orientar les sol·licituds cap un major equilibri entre els sectors. En aquest sentit la participació de l'EAP és indispensable.

La consideració que els centres públics estan més ben dotats i que l'alumnat amb necessitats educatives especials està millor atès, a la vegada que existeix el condicionant de cobrament de quotes als centres docents privats concertats, poden ser elements que frenen la demanda de les famílies cap aquests centres.

- d) El garantir el dret d'accés de les famílies, a una plaça escolar finançada per fons públics en termes d'igualtat és responsabilitat de l'Administració educativa, i vetllar

perquè el procediment establert ho asseguri és tasca de les comissions d'escolarització.

Per tal que aquesta tasca de seguiment que fan les comissions durant el procés sigui efectiva i profitosa, cal complementar-la amb actuacions decidides per part de totes les instàncies (Administracions, centres....) en la fase anterior de l'inici del procés.

Cal establir mecanismes de seguiment i de control sobre les actuacions i les funcions que han de fer els consells escolars dels centres tal com exigeix la normativa. El Consell Escolar Municipal disposa d'aquesta informació respecte als consells escolars dels centres docents públics a través dels representants municipals, en canvi, es desconeix l'actuació dels consells escolars dels centres docents concertats.

Possiblement si els consells escolars actuessin segons el que estableix la normativa, es podrien evitar actuacions irregulars que s'han detectat en alguns centres i que han perjudicat seriosament a les famílies.

Les comissions d'escolarització dels districtes podrien exercir aquesta funció de vigilància i control.

- e) La normativa contempla la possibilitat de modificar els grups inicialment ofertats en funció de les sol·licituds rebudes i a criteri de la Direcció General de centres docents. Aquesta intervenció durant el procés genera algunes disfuncionalitats que s'agreugen en relació al sector públic a l'etapa de parvulari. El Departament d'Ensenyament ha decidit no reduir cap grup de parvulari al sector privat concertat malgrat que la normativa no contempla cap excepcionalitat, tal com es pot comprovar en els articles 1 i 4 del Decret 72/1996 de 5 de març i l'article 12 de la Resolució 4 de febrer de 1998.

Aquesta discriminació perjudica als alumnes que han fet la preinscripció al centre on es redueix l'aula assignant-li la plaça en un altre centre impossibilitant veure satisfeta la seva demanda i, en canvi, l'alumne que ha optat per un centre privat concertat,

malgrat que la ratio sigui baixa, podrà quedar-se al centre elegit. Aquest alumnat que no haurà de fer la preinscripció per l'accés a 1er. de Primària tindrà prioritat respecte a tercers a l'inici de l'escolaritat obligatòria.

- f) Aquest any s'ha introduït un nou sistema d'assignació de plaça un cop esgotades les peticions del sol·licitant i afecta el curs inicial del segon cicle de l'educació Infantil i en el primer curs de les etapes obligatòries.

Aquesta assignació d'ofici, i per la informació que es disposa, no ha millorat el procediment anterior i en canvi s'han produït situacions no satisfactòries que afecten els principis bàsics del procés.

En primer lloc la comissió no ha tingut informació sobre els criteris concrets que s'han aplicat en l'assignació d'ofici i ha manifestat el seu profund desacord amb el tractament diferenciat que s'ha fet entre el sector públic i el sector privat concertat.

D'altra banda l'assignació d'ofici s'ha fet amb posterioritat de l'assignació de les sol·licituds fora de termini i de les duplicitats controvertint la normativa.

Per últim, tal com succeeix en altres àmbits i tenint en compte que s'han esgotat les peticions de les opcions manifestades per les famílies, l'Administració educativa està obligada a oferir, tenint en compte la proximitat del domicili, una plaça dins del sector públic com a única garantia de pluralitat ideològica, de gratuïtat i de qualitat.

Aquesta assignació, evidentment, pot ser o no acceptada per les famílies que tenen llibertat d'accedir a d'altres centres sempre que es disposin de places.

- g) El procés informàtic i l'accés a la informació han millorat respecte l'any passat, però, encara cal fer-hi alguns ajustaments. Entre d'altres aspectes els llistats finals de les assignacions definitives enviats als centres docents han de ser formalment més adequats i facilitar la comprensió per part de les famílies.

D'altra banda la interrupció del procés informàtic durant el procés indica una manca de previsió o l'adaptació de criteris inadequats que podien afectar el treball de les comissions.

- h) L'increment dels recursos ha estat important, però, no han evitat el treball de les comissions en horari extratemporal.
- i) Les comissions encara no han trobat l'equilibri entre les tasques tècniques i les de control social que ha d'exercir la comunitat educativa.

III PROPOSTES

Del conjunt de reflexions i dels aspectes tractats anteriorment es poden concloure una sèrie de propostes que el CEM concreta en els següents punts:

1. Reconèixer l'especificitat de la ciutat de Barcelona de forma explícita i adequar la normativa i el procediment a la realitat de la nostra ciutat més àmplia i complexa.
2. Reclamar i exigir que el Departament d'Ensenyament com a titular dels centres docents públics, assumeixi les seves responsabilitats informant de les característiques d'aquests centres i valorant el seu funcionament.
3. Regular de forma clara i preceptiva els mecanismes adequats de descentralització a la nostra ciutat per tal que la vigilància, el seguiment i el control social sigui el més a prop possible als ciutadans els quals han de tenir informació i coneixement puntual del procés en tot allò que els afecta. La creació d'organismes de districte que treballen conjuntament amb les comissions d'escolarització de la ciutat és un element indispensable i les seves tasques i funcions queden recollides en aquest informe.
4. Modificar la normativa en tots aquells punts en els quals s'ha comprovat que no s'ajusta a les necessitats i a les exigències dels principis establerts: criteris aplicats en l'assignació d'ofici, distribució equilibrada dels nens i nenes amb necessitats educatives especials.....
5. Modificar la normativa que asseguri el pas directe de l'alumnat de 6è. de Primària dels centres docents públics cap als Instituts.

6. Desenvolupar i portar a terme una gran campanya informativa liderada pel Departament d'Ensenyament i dirigida a les famílies afectades pel procés i als centres docents.
7. Assegurar una informació completa i rigorosa als centres docents i insistir en el perjudici que poden causar a les famílies sinó actuen correctament des de l'inici del procés i intervenir en conseqüència.
8. Donar informació a les institucions i persones que directament han intervingut en el procés de preinscripció: Ajuntament, CEM i altres instàncies, sobre l'actuació del Departament d'Ensenyament en relació a les incidències irregulars detectades.
9. Demanar a l'Administració educativa les dades i la informació sobre la matriculació i l'escolarització a la ciutat.
10. Mantenir les Comissions finalitzat el període de matriculació vetllant per les incidències de l'escolarització i per fer front a l'absentisme escolar.